

Projekt

z dnia 13 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA XLII.323.2023
RADY GMINY SZUDZIAŁOWO**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo lata 2024-2033

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.), i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) Rada Gminy Szudziałowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo na lata 2024-2033, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szudziałowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie od 01.01.2024 roku.

Załącznik do
Uchwały Nr XLII.323.2023
Rady Gminy Szudziałowo
z dnia 28 grudnia 2023 roku

GMINNA STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH

Gminy Szudziałowo na lata 2024 - 2033

Szudziałowo 2023

I. WSTĘP

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- ustaw z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
- ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym
- ustawy o Finansach Publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r.

Oprócz w/w aktów prawnych przy realizacji strategii zachodzi potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje ekonomiczne rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych - tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które w istocie decydują o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy jest procesem długofalowym, dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym.

Na gminy został nałożony obowiązek realizowania aktywnych form polityki społecznej, które mają poprawić jakość życia lokalnej społeczności. Aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom i problemom społecznym istnieje potrzeba opracowania dokumentu, który będzie podstawą do koordynacji działań i realizacji konkretnych programów z zakresu spraw społecznych. Jednocześnie

ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorząd obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych – art. 17 ust. 1 pkt 1 stanowi, że „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka; „ - jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy”. Przyjęcie tego dokumentu do realizacji w drodze uchwały Rady Gminy umożliwi nie tylko budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie gminy, ale również pozwoli na pozyskiwanie środków z budżetu państwa i z funduszy pomocowych na realizację poszczególnych zadań określonych w strategii.

Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmuje lata 2024 – 2033.

Merytorycznie dotyczy ona następujących obszarów polityki społecznej:

- pomoc społeczna i polityka prorodzinna,
- ochrona zdrowia,
- edukacja publiczna,
- kultura
- ekonomia społeczna, realizacja usług społecznych
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami.
- bezpieczeństwo publiczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na uwadze w szczególności działania instytucji pomocy społecznej, zarówno publicznych jak i niepublicznych na terenie gminy Szudziałowo, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy. W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji. Samorząd terytorialny odpowiedzialny jest za realizację wskazanych celów polityki społecznej. Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze pomocy społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem

administracji powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze). Szczególnie istotna rola przypada w tym systemie samorządowi lokalnemu, a zwłaszcza gminom.

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji pomocy społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia. Plan strategiczny to strategia przygotowana i zapisana w postaci systemu, celów i sposobów ich osiągnięcia. Problem społeczny w polityce społecznej oznacza wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia niedogodności występujące w życiu zbiorowym.

Kwestia społeczna to konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. Obserwuje się zjawiska społeczne takie jak:

- rozwarstwienie społeczne: biedni - bogaci, wygrani - przegrani, pracujący - bezrobotni itp.; co skutkuje nierównościami w dostępie do pracy, edukacji, kultury, leczenia oraz obniżenia standardu życia.
- marginalizacja (wykluczenie) wielu jednostek i dużych grup społecznych,

Wyżej wymienione zjawiska występują na terenie kraju w bardzo różnym stopniu. Aby temu przeciwdziałać bardzo istotna jest skuteczna polityka społeczna samorządów terytorialnych.

Polegałaby ona między innymi na:

- poprawie położenia materialnego rodziny i wyrównywania szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych,
- prowadzeniu bieżących działań osłonowych poprzez wprowadzanie programów rządowych,
- dostrzeganiu zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem,
- dorównywaniu do standardów unijnych i międzynarodowych.

II. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Cel opracowania

Strategia rozwoju gminy, to proces wyboru długofalowych celów i ustalanie programów do realizacji zadań.

Jest to również opis procesu zarządzania oraz ukierunkowany proces społeczny, którego celem jest rozwój gminy. Taka strategia to doskonałe narzędzie do stymulowania rozwoju gminy. Dzięki jej założeniom, będzie można sterować rozwojem gminy tak, by równocześnie godzić interesy polityki województwa z lokalnymi interesami samorządu gminy oraz interesami podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Władze samorządowe gminy Szudziałowo dostrzegły konieczność sformułowania strategicznych kierunków rozwoju gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności.

Istotne jest również to, że strategia rozwoju gminy jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Dzięki opracowaniu strategii jest szansa na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów zewnętrznych. Wreszcie dokument ten daje ogromne możliwości promocji gminy. Warto podkreślić jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian społeczno - ekonomicznych.

Tworzenie strategii jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego efekty wdrożeniowe zależą od konsekwencji, zaangażowania ludzi i samorządu oraz od umiejętności i otwartości we wprowadzaniu konkretnych korekt w uchwalonej strategii.

Proces budowy strategii

Przy opracowywaniu strategii kierowano się następującymi założeniami:

- uspołecznienie procesu budowy strategii, a więc zaangażowanie w pracę przedstawicieli samorządu, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych, lokalnych liderów itp.
- wyraźnie określone miejsce strategii w strukturze istniejących oraz planowanych dokumentów.

Sformułowane w ten sposób założenia zrealizować można poprzez wykorzystanie metody wspólnego planowania, przy partnerskim udziale mieszkańców gminy, przedstawicieli Urzędu Gminy, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów oraz zespołu powołanego ds. aktualizacji strategii, która spełnia te wymogi. Metoda ta pozwala na połączenie wysiłku zespołu ludzi z odbiorcą strategii, czyli społeczeństwem, które w tym przypadku reprezentowane jest przez radnych, pracowników urzędu gminy i lokalnych liderów. Zorganizowane zostały spotkania informacyjne oraz cykl spotkań zespołu ds. opracowania strategii. Na spotkaniach określone zostały wszystkie ważne obszary problemowe oraz preferencje rozwojowe wynikające z istniejących uwarunkowań.

Zakres i przedmiot opracowania

Zakres opracowania obejmuje problemy, które mogą być podstawą do sporządzenia długo-, średnio- i krótkoterminowych planów działań, w których priorytety i cele strategiczne znajdują wyraz w postaci konkretnych zadań na poszczególne lata.

Przedmiotem opracowania jest obszar całej gminy Szudziałowo w granicach administracyjnych.

Ramy czasowe

Strategia rozwoju gminy Szudziałowo obejmuje cele, których realizacja obejmuje lata 2024-2033. W związku ze zmieniającą się sytuacją społeczną i gospodarczą zmianie mogą ulec również warunki życia mieszkańców gminy, dlatego strategia jest dokumentem wymagającym stałej aktualizacji. Podstawą skutecznego planowania dalszego rozwoju Gminy jest przede wszystkim prawidłowe zdiagnozowanie możliwości rozwojowych oraz potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej.

Uspołecznienie procesu polega na wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie programowania celów i określenia środków ich realizacji. Dzięki temu społeczność lokalna może uznać tekst strategii za dokument zawierający projekcję własnych celów i dążeń, a dzięki udziałowi w pracach nad przygotowaniem strategii jest przygotowana do samodzielnego jej wdrożenia, realizacji i kontroli. Poprzez współautorstwo strategii społeczność lokalna jest silniej umotywowana do jej wdrożenia i staje się jej naturalnym rzecznikiem.

Uspołecznianie strategii, poza samym udziałem przedstawicieli różnych środowisk i liderów lokalnych w jej opracowaniu i realizacji jest procesem stale przebiegającym. Może ono przybierać różne formy: od ankietyzowania mieszkańców poprzez konsultowanie, zbieranie opinii, tworzenie rad grupujących liderów gminy lub komisji mieszanych, w skład których wejdą przedstawiciele społeczności, grup biznesu, organizacji pozarządowych i władz lokalnych. Chodzi o to, aby zostały stworzone warunki do autentycznego wyrażania opinii i pomysłów mieszkańców i uwzględnienia ich w przygotowywanej strategii.

Aktualizacja strategii – to proces społeczny angażujący mieszkańców, a powstały w jego wyniku efekt – to produkt w postaci pisemnego dokumentu. Aktualizacja strategii rozwoju problemów społecznych polegała na:

- zaangażowaniu różnorodnych uczestników – liderów lokalnych reprezentujących społeczność gminy i samorząd;
- aktywnym uczestnictwie lokalnych liderów w spotkaniach ukierunkowanych na rozwiązanie określonych problemów (zatwierdzali wyniki każdego etapu pracy przygotowujący wnioski do następnych etapów)

Zarządzeniem Nr 330.2023 Wójta Gminy Szudziałowo z dnia 27 marca 2023 roku został powołany Zespół ds. opracowania projektu aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, skład zespołu przedstawia się następująco:

Imię i nazwisko	Nazwa Instytucji / organizacji
Ewa Katarzyna Grasewicz	Przewodniczący Zespołu, Kierownik GOPS w Szudziałowie
Bogusława Anna Borzęcka	Sekretarz zespołu, Inspektor w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szudziałowie
Renata Czaban Tarasewicz	Urząd Gminy, kierownik ds. referatu gospodarki komunalnej w Urzędzie Gminy w Szudziałowie
Renata Popławska	Przewodniczącą GKRPA w Szudziałowie
Iwona Kijaszk	Przedstawiciel Zespołu Interdyscyplinarnego
Magdalena Jucha	Przewodniczącą Stowarzyszenia Przyjaciół Gminy Szudziałowo
Krzysztof Bach	Dyrektor Zespołu Szkół w Szudziałowie - obecnie Szkoły Podstawowej w Szudziałowie
Elżbieta Jaroszewicz	Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji, Dyrektor
Seweryn Tomaszewski	Kierownik Komisariatu Policji w Krynkach.

Zadaniem Zespołu w skład którego wchodził pracownicy Ośrodka Pomocy społecznej, Urzędu Gminy w Szudziałowie i instytucji organizacji społecznych było wypracowanie propozycji zmian zapisów w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wypracowanie ostatecznej wersji Strategii.

Harmonogram prac związanych z aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

I warsztat 18 kwiecień 2023r.

Cel warsztatu:

- przygotowano zespół do prac nad aktualizacją strategii (zapoznano uczestników z metodologią opracowania strategii). Wypracowano diagnozę sytuacji społecznej w gminie, dokonano analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w Gminie Szudziałowo oraz identyfikacji szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – analiza SWOT stanowiących podstawę wizji rozwoju społecznego.

II warsztat 13 lipiec 2023r.

Cel warsztatu:

- aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych poprzez:

- analizę problemów i zasobów społecznych występujących w gminie, widzianych z perspektywy różnych podmiotów
- identyfikację obszarów priorytetowych polityki społecznej w Gminie Szudziałowo
- określenie potrzeb społecznych oraz poziomu ich zaspokajania
- analizę poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy

III warsztat 29 wrzesień 2023.

- aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych poprzez:
- przypomnienie struktury dokumentu
- prezentację zasad rozwoju społecznego w gminie
- określenie wizji rozwoju gminy
- sformułowanie celów strategicznych
- określenie sposobu zarządzania realizacją strategii
- przygotowanie projektu dokumentu

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, które działają w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne na przykład organizacje pozarządowe.

Zasoby społeczne występujące na terenie gminy Szudziałowo:

Zasoby instytucjonalne:

Instytucja/organizacja	Pełnione role i zadania
Szkoła Podstawowa w Szudziałowie	Pełnienie funkcji dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej.
Gminny Ośrodek Animacji Kultury i Rekreacji	Edukacja i rozwój kultury z elementami zachowania tradycji. Szerzenie kultury, integracja środowiska lokalnego, organizacja imprez kulturalno - rekreacyjnych.
Gminna Biblioteka Publiczna	Gromadzenie i udostępnianie księgozbioru, promocja regionu i rozwój kultury
Ośrodek Zdrowia	Opieka zdrowotna i profilaktyka
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc osobom i rodzinom znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych
Parafie Rzymskokatolickie i Prawosławne	Szerzenie wiary, promocja dialogu społecznego i tolerancji
Nadleśnictwo	Gospodarka zasobami leśnymi, praca na rzecz ochrony środowiska, promocja terenów zielonych
Gminna Komisja Rozwiązywania	Monitorowanie i pomoc osobom i rodzinom z

Problemów Alkoholowych	problemem uzależnień
Zespół Interdyscyplinarny	Monitorowanie i pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.
Ochotnicze Straże Pożarne	Ochrona przeciwpożarowa, pomoc w sytuacjach kryzysowych np. klęsk żywiołowych, promocja kultury
Rady sołeckie	Integracja lokalnego środowiska
Świetlice wiejskie	Integracja środowiska lokalnego
Klub sportowy „Sudovia”	Promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego, promocja sportu. Zagospodarowanie czasu wolnego .
Koło Gospodyń wiejskich w Wojnowcach „Wojowniczeki”	Aktywizacja seniorów, promocja gminy i kultury
Koło Gospodyń Wiejskich Szudziałowo	Aktywizacja seniorów, promocja gminy i kultury
Stowarzyszenie artystów i twórców ludowych Gminy Szudziałowo "SUDO-ART"	Rozwój kultury z elementami zachowania tradycji. Szerzenie kultury, integracja środowiska lokalnego.
Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Szudziałowo	Rozwój kultury z elementami zachowania tradycji. Szerzenie kultury, integracja środowiska lokalnego. Organizacja imprez.
Aktywni radni	Reprezentowanie interesów mieszkańców, podejmowanie decyzji w sprawach gminy, integracja lokalnego środowiska,

Zasoby osobowe:

- Wójt
- radni, sołtysi
- nauczyciele,
- lekarze
- pielęgniarki środowiskowe
- księża
- policja
- straż graniczna
- strażacy OSP
- samorządowcy
- bibliotekarze
- działacze sportowi
- pracownicy socjalni
- społecznicy
- koła gospodyń wiejskich

- członkowie stowarzyszeń działających na terenie gminy

Identyfikacja głównych obszarów problemowych w sferze pomocy społecznej w gminie Szudziałowo dokonana została na spotkaniach zespołu ds. opracowania projektu strategii problemów społecznych. Przeanalizowano również możliwości oraz ograniczenia istniejące w samym systemie pomocy społecznej jak i poza nim. Pozwoliło to określić rzeczywisty obraz warunków realizacji strategii i formułowania programów operacyjnych w gminie. Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Szudziałowo opierano się na dokumentach strategicznych zawierających cele lub działania zbieżne z opracowanym dokumentem. Wszelkie działania zawarte w obszarach problemów społecznych znajdują swoje uzasadnienie w najbardziej istotnym dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego dokumencie strategicznym Strategii Rozwoju Gminy Szudziałowo na lata 2015 -2025. Są nimi:

Wizja:

Gmina Szudziałowo to miejsce gwarantujące atrakcyjne warunki życia, pracy oraz wypoczynku wszystkim jej mieszkańcom, inwestorom oraz gościom.

Misja :

Misją gminy jest inicjowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Szudziałowo wykorzystując posiadane zasoby. Chcemy wspólnie kreować wizerunek Gminy Szudziałowo jako miejsca przyjaznego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i realizacji własnych aspiracji.

Atuty gminy to:

- Położenie przygraniczne , sąsiedztwo granicy z Białorusią stwarza możliwości rozwoju urządzeń ochrony granic, a także obsługi turystów i wymiany przygranicznej;
- Czyste i mało zanieczyszczone działalnością człowieka środowisko naturalne,
- Baza rodzimych surowców niezbędnych do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, drzewnego;
- Walory przyrodniczo - krajobrazowe
- Duża lesistość gminy;
- Bogactwo środowiska naturalnego – ponad dwie trzecie powierzchni gminy objęta jest różnymi formami prawnej ochrony przyrody.
- Potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego, produktów lokalnych i zdrowej żywności;
- Przychylność władz Gminy dla rozwoju przedsiębiorczości;

Jest to gmina przyjazna dla inwestorów, dobrze promująca swoje walory, oferująca czyste środowisko, czystą wodę i zdrową żywność.

Cele wg/ Strategii Rozwoju Gminy Szudziałowo

W Strategii przyjęto cztery strategiczne cele rozwoju, które są konkretyzacją wizji rozwoju gminy. Numeracja spełnia tylko funkcję porządkującą, nie zaś hierarchizującą. Wszystkie cele są sobie równe pod względem wagi i znaczenia w strategii rozwoju gminy:

I. RYNEK PRACY, GOSPODARKA I TURYSTYKA	II. INFRASTRUKTUR A I ŚRODOWISKO	III. KOMFORT I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	IV. ZARZĄDZANIE I KAPITAŁ SPOŁECZNY
Cel operacyjny I.1: Rozwój przedsiębiorczości oraz wspieranie zatrudnienia	Cel operacyjny II.1: Skuteczny system ochrony środowiska	Cel operacyjny III.1: Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej i kulturalnej	Cel operacyjny IV.1: Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne
Cel operacyjny I.2: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców gminy		Cel operacyjny III.2: Rozwój oferty edukacyjnej	Cel operacyjny IV.2: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców
Cel operacyjny I.3: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Cel operacyjny II.2: Poprawa dostępu do infrastruktury	Cel operacyjny III.3: Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego	Cel operacyjny IV.3: Wzmacnianie tożsamości lokalnej i spójności społecznej
Cel operacyjny I.4 Rozwój oferty turystycznej .			

Dokumentem pozwalającym programować rozwój lokalny jest także dotychczasowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018–2022.

Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Szudziałowo opracowaną w 2015 roku.

Kolejnym istotnym dokumentem pozwalającym programować rozwój społeczny jest Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 -2030 przyjęty uchwałą LXX/452/2023 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030 . Do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce opracowało „Strategię Rozwiązywania

Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2021 -2027, która została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Nr XLVII/290/2021 z dnia 30 listopada 2021 roku.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu sokólskiego jest opracowanie skutecznego systemu wsparcia przeciwdziałającego i ograniczające skutki wykluczenia społecznego wśród mieszkańców powiatu sokólskiego. Strategia określa główne kierunki działań powiatu w zakresie; opieki nad dzieckiem i rodziną, rozwijanie systemów wsparcia i aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez ograniczanie uzależnień, przemocy domowej oraz przestępczości.

Priorytety działań spójne z gminną strategią:

1. Opieka nad dzieckiem i rodziną

a) Wzmacnianie rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodzin.

2. Pomoc osobom niepełnosprawnym i wymagającym opieki

a) Tworzenie warunków do przewycięzania trudnych sytuacji życiowych, których osoby starsze, niepełnosprawne i wymagające opieki nie mogą pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia.

3. Rynek pracy i zasoby ludzkie

Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030 i jest zgodna z założeniami polityki państwa w tym zakresie, a także jest spójna ze Strategią Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa.

Misją strategii Województwa Podlaskiego jest: „ Stworzenie mieszkańcom województwa podlaskiego możliwości integracji, wypełniania ról społecznych, równego dostępu do wszystkich praw , zasobów, dóbr i usług podnoszących jakość życia ” .

Cele Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisują się w większość celów strategicznych ustalonych dla poszczególnych obszarów Strategii Polityki Województwa Podlaskiego :

I . OBSZAR STRATEGICZNY

Pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- Ograniczanie skali zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego osób i rodzin.
- Rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej osób i rodzin.
- Wzmocnienie funkcjonowania systemu pomocy środowiskowej.
- Wspieranie rozwoju kadr w obszarze pomocy społecznej.

- Współpraca międzysektorowa w obszarze polityki społecznej
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

II OBSZAR STRATEGICZNY

Rodzina i dziecko

- Rozwój systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem
- Wspieranie systemu pieczy zastępczej

III OBSZAR STRATEGICZNY

Osoby z niepełnosprawnościami

- Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu
- Wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

IV OBSZAR STRATEGICZNY

Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- Rozwój systemu profilaktyki uzależnień.
- Wzmacnianie procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- Wzmocnienie kompetencji kadr działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

V OBSZAR STRATEGICZNY

Polityka senioralna

- Poprawa dostępności usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych skierowanych do osób starszych
- Rozwój profilaktyki i bezpieczeństwo osób starszych.
- Wspieranie aktywności społecznej i obywatelskiej seniorów.

VI OBSZAR STRATEGICZNY

Usługi społeczne i deinstytucjonalizacja

- Rozwój systemu środowiskowego wsparcia i dostępu do usług społecznych.
- Rozwój usług społecznych na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- Rozwój systemu wsparcia rodzin z osobami niesamodzielnymi oraz ich nieformalnych opiekunów.

- Rozwój mieszkalnictwa wspomaganeego.
- Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
- Zwiększenie roli sektora ekonomii społecznej i solidarnej w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych.

VII OBSZAR STRATEGICZNY

Ekonomia społeczna i solidarna

- Promocja ekonomii społecznej i solidarnej
- Wsparcie działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych.
- Wzmocnienie systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej.

Gmina ma charakter typowo rolniczy, dysponuje znacznymi zasobami użytków rolnych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 14 357 ha, co stanowi 47,6% powierzchni gminy. W użytkach rolnych dominują grunty orne o powierzchni 11 167 ha. Lasy i grunty leśne o powierzchni 144 475 ha stanowią 48% całkowitej powierzchni gminy Szudziałowo.

Główne atuty gminy to przede wszystkim:

- duże zasoby leśne stwarzające możliwości surowcowe i przetwórstwa drzewnego,
- sąsiedztwo granicy z Białorusią, co stwarza możliwości rozwoju urządzeń ochrony granic, a także obsługi turystów i wymiany przygranicznej.

Przyszłość

Polityka przestrzenna gminy jest podporządkowana głównej funkcji gminy jaką jest w dalszym ciągu produkcja rolnicza, której podstawą jest średniej jakości rolnicza przestrzeń produkcyjna i związana z nią obsługa rolnictwa.

Najkorzystniejszą specjalizacją rolnictwa będzie uprawa zbóż oraz hodowla bydła.

W polityce przestrzennej gminy istotną rolę będą odgrywały również funkcje uzupełniające gminy związane z:

- rozwojem komunikacji i turystyki przy przebiegających przez teren gminy drogach krajowych i wojewódzkich , - wzrostem znaczenia funkcji ekologicznej i rekreacyjnej, - mieszkalnictwem i obsługą ludności, - rozwojem przemysłu związanym z przetwórstwem rolno-spożywczym i produkcją leśną na bazie lokalnych surowców. Z uwarunkowań rozwoju gminy Szudziałowo wyłaniają się pewne szanse rozwojowe, które należy wykorzystać w polityce gospodarczej i planowaniu przestrzennym. Te elementy powinny być przedmiotem promocji gminy jako propozycje potencjalnym inwestorom.

Kierunki Rozwoju

Przemysł i rzemiosło produkcyjne powinny się rozwijać w gminie w oparciu o aktywność gospodarczą mieszkańców gminy, niewykorzystany majątek produkcyjno - rolniczy i pozarolniczy, tworzone warunki terenowe oraz możliwości eksploatacji surowców mineralnych.

W gospodarczym rozwoju gminy Szudziałowo, lasy stanowią poważne bogactwo i szansę rozwojową. W perspektywie gospodarczą funkcją lasów pozostanie, jak obecnie, produkcja wysokiej klasy surowca drzewnego na rzecz gospodarki narodowej oraz na potrzeby właścicieli, jeśli chodzi o lasy prywatne. Rodzaj pozyskanego surowca to głównie drzewo gatunków iglastych i częściowo gatunków liściastych. Przetworzenie pozyskanego surowca (przerób tartaczny, produkcja sklejki, okleiny, zapalek, papieru, płyt wiórowych, itp.) odbywa się poza obszarem gminy. Tym niemniej, w pobliżu lasów na terenie gminy, prowadzona będzie, na szerszą skalę niż

dotychczas, przeróbka drewna. W perspektywie powinno wzrosnąć także pozyskiwanie i przetwarzanie runa leśnego i owoców leśnych na cele konsumpcyjne w kraju i na eksport. Ważną funkcją lasów pozostanie funkcja wodo i glebochronna a także ostoja dzikiego ptactwa i zwierzyny. Stąd też w rozwoju gospodarczym szansą też jest łowiectwo prowadzone przez koło łowieckie w siedmiu obwodach łowieckich. Postuluje się także powrót do bartnictwa na terenach leśnych, co podniosłoby atrakcyjność oferty produktów leśnych o najwyższych parametrach ekologicznych. Obszar lasów wchodzących w skład Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej stanie się w perspektywie podstawowym obszarem turystycznym gminy o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.

Zasadniczym walorem funkcji turystyczno - wypoczynkowej gminy są tereny leśne, szczególnie położone w pobliżu cieków wodnych. Ponadto czystość środowiska jest elementem wzbogacającym atrakcyjność turystyczno - wypoczynkową gminy.

Na terenach określonych jako rekreacyjne, należy tworzyć sukcesywnie zasoby gruntów komunalnych i Skarbu Państwa dla potrzeb wypoczynku pobytowego, świątecznego i codziennego. Przewiduje się dalszy rozwój budownictwa letniskowego w miejscowościach: Lipowy Most, Sosnowik, Poczopek i Talkowszczyzna, Wierzchlesie .

Duże możliwości wykorzystania turystycznego mają istniejące na terenie gminy szlaki turystyczne a m.in. szlak tatarski Bohoniki - Kruszyniany.

Do celów turystycznych należy wykorzystać także budynki opuszczone we wsiach oraz niewykorzystane obiekty usługowe - głównie poszkolne. Tereny leśne o znakomitych walorach przyrodniczych staną się w przyszłości obiektem wzrastającego zainteresowania turystyki kwalifikowanej krajowej i zagranicznej (przyrodnicy, myśliwi) i z myślą o nich należy dążyć do rozwoju bazy obsługi tej grupy turystów.

Gmina Szudziałowo pozostanie obszarem o wiodącej funkcji rolniczej. Stosunkowo dobre gleby, z przewagą klas IV, sprzyjają rozwojowi rolnictwa, choć warunki wilgotnościowe gleb i ich znaczne zamienienie nie są sprzyjające. Pomimo zajmowania znacznej powierzchni gminy przez Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej i jego otulinę, rolnictwo ma znaczną swobodę działalności gospodarczej.

Dominacja indywidualnej gospodarki rolnej i możliwości łatwego powiększania areału gospodarstw rolnych z uwagi na wyludnienie wsi i znaczne areały gruntów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, będzie sprzyjającym czynnikiem dostosowania się rolnictwa gminy do standardów europejskich. Jest paradoksem, że sytuacja istniejącego rolnictwa gminy spowodowana jest zanikiem szeregu wsi, co uważane jest obecnie za niedorozwój gospodarczy, będzie już za kilka lat (z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej) pozytywnym elementem

polityki rolnej, jaką Polska będzie musiała stosować. Gmina Szudziałowo w zakresie gospodarki rolnej może bardzo szybko i to bezboleśnie przystosować się do warunków Unijnych. Stan użytków rolnych jest dobry.

Brak jest dużych kompleksów nieużytków rolnych.

Istniejące możliwości produkcji rolnej, wynikające z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz sąsiedztwo Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, przemawiają raczej za rozwojem rolnictwa ekologicznego. Nie wyklucza się także intensywnej produkcji rolnej na terenach oddalonych od Parku Krajobrazowego. Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów gleb i ich przydatności wskazują na możliwości kontynuacji dotychczasowych kierunków produkcji rolniczej tj. produkcji głównie zbóż, w tym żyta i owsa oraz hodowli trzody chlewnej i bydła. Inne formy upraw, podobnie jak obecnie, będą posiadały mniejsze znaczenie.

Przewiduje się dalsze zmniejszenie się ilości gospodarstw rolnych, przy zwiększeniu się ich średniej powierzchni. Tempo tych zmian będzie zależeć od polityki rolnej Państwa (ceny produktów rolnych, ceny środków do produkcji, możliwości zbytu, kredytowanie rolnictwa) oraz od możliwości tworzenia nowych miejsc pracy na wsi i w miastach dla ludności odchodzącej z rolnictwa.

1.2 Walory przyrodniczo – kulturowe i gospodarcze

Dużym atutem Gminy Szudziałowo są walory turystyczne: duża część gminy leży w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej. Tędy prowadzi szlak (tatarski) Kruszyniany- Bohoniki.

Malownicze krajobrazy i położenie w obrębie Puszczy Knyszyńskiej daje możliwość rozwoju turystyki i agroturystyki. Szczególnie przemawia za tym, bogata w gatunki fauna i flora. Duża powierzchnia lasów to naturalna oczyszczalnia atmosfery - zielone płuca dla całej Polski. Swoistą ciekawostką przyrody są w ostatnich latach zakładane w leśnych uroczyskach żeremia bobrowe, wyglądające jak prawdziwe osiedla. Budowane przez nie tamy i sztuczne zalewy wprawiają w zachwyt i podziw niejednego turystę. Puszcza Knyszyńska jest jednym z najwspanialszych muzeów przyrody i krajobrazu Polski z pięknymi pomnikami przyrody - okazałymi, wiekowymi sosnami i dębami. Prawdziwych wrażeń dostarcza spotkanie oko w oko ze stadem żubrów, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym.

Tereny Gminy Szudziałowo położone są w trójkącie pomiędzy Kuźnicą, Sokółką i Krynkami, jest to jedyny rejon wschodniej Białostoczczyzny, gdzie występują zaścianki, czyli, jak je dawniej powszechnie nazywano, "okolice" szlacheckie.

Na terenie gminy Szudziałowo znajduje się duża ilość obiektów o wartościach historyczno - kulturowych nieobjętych decyzjami konserwatorskimi, jednak będących także w kręgu

zainteresowania Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to budynki, cmentarze, parki podworskie oraz stanowiska archeologiczne.

Tabela . **Obiekty zabytkowe ujęte w gminie Szudziałowo**

LP	Miejscowość	Obiekt	Data datowania
1	Chmieleszczyzna	wiatrak typu holenderskiego	lata 30-te XX w.
2	Harkawicze 37	dom drewniany	początek XX w.
3	Harkawicze 39	dom drewniany	koniec XIX w.
4	Horzaki Dolne	kapliczka murowana	lata 30-te XX w.
5	Kozłowy Ług 33	dom drewniany	koniec XIX w.
6	Kozłowy Ług 36	dom drewniany	koniec XIX w.
7	Kozłowy Ług 36	piwnica drewniano-ziemna	lata 30-te XX w.
8	Minkowce	Wiatrak typu sokólskiego	1900 r.
9	Pierozki 67	Dom z częścią gospodarczą, drewniany	-
10	Samogród	Cerkiew prawosławna p.w. św. Piotra i Pawła	1863 r.
11	Samogród	Cmentarz przycerkiewny w zespole cerkwi p.w. św. Piotra i Pawła	1845 r.
12	Samogród	Ogrodzenie w zespole cerkwi p.w. św. Piotra i Pawła	XIX w.
13	Samogród	Mogiła właścicieli majątku Szczęsnowicze	1 połowa XVIII w.
14	Słójka Borowszczyzna 7	Dom drewniany	Lata 30-te XX w.

15	Słójka Borowszczyzna 10	Dom drewniany	Początek XX w.
16	Słójka Borowszczyzna 11	Dom drewniany	Początek XX w. -
17	Słójka	Spichlerz murowany w danym zespole folwarcznym	Koniec XIX w. -
18	Suchynicze 13	Dom drewniany	Lata 20-30-te XX w.
19	Suchynicze	Cmentarz prawosławny	XIX w.
20	Szczęsnowicze 1	Dwór drewniany w zespole dworsko-folwarcznym, ob. budynek mieszkalny	Ok. 1850 r.
21	Szczęsnowicze	Wiatrak typu koźlak	1946 r.
22	Szudziałowo	Kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Wincentego Ferrariusza i Bartłomieja Apostoła, murowany	1935-1938 r. -
23	Szudziałowo, ul. Kościelna 22	Dom drewniany	Początek XX w.
24	Szudziałowo, ul. Kościelna	Cmentarz rzymskokatolicki	Koniec XVIII w.
25	Szudziałowo	Cmentarz prawosławny	1897 r.
26	Usnarz Górny	Wieża widokowa, murowana z kamienia w zespole dworsko-folwarczym	XVIII w.
27	Wierzchlesie 109	Dom drewniany	Początek XX w.
28	Wierzchlesie 122	Dom drewniany	Początek XX w.

29	Wojnowce	Wiatrak sokólskiego typu	Lata 20-te XX w.
30	Zubowszczyzna	Pozostałości parku dworskiego	2.połowa XIX w.
31	Zubrzyca Wielka	Pozostałości parku dworskiego	2.połowa XVIII w.

Źródło : Informacje uzyskane z Urzędu Gminy Szudziałowo, Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego gminy Szudziałowo, Strategia Rozwoju Gminy Szudziałowo na lata 2015-2025

Ochrona i utrzymanie w należyтым stanie technicznym obiektów zabytkowych i kulturowych, w miarę upływu lat i dalszego ubytku ludności będzie coraz trudniejsze i to gmina będzie musiała przejmować te obiekty oraz dbać o ich należyte utrzymanie. Jednocześnie, istniejące na terenie gminy dobra kultury w postaci obiektów zabytkowych, obiektów o wartościach kulturowych, obiektów archeologicznych będą nabierały z biegiem lat wartości historycznych (niektóre z nich będą wpisane do rejestru zabytków), ale także ulegały dalszej degradacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Liczba ludności gminy w latach 2020-2022.

- 1) 2020 rok - ogółem 2840 ; mężczyzn 1418; kobiet 1422
- 2) 2021 rok - ogółem 2812; mężczyzn 1403; kobiet 1409
- 3) 2022 rok - ogółem 2791; mężczyzn 1399; kobiet 1392

Ludność gminy w latach 2014-2016 według płci i wieku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 1 Struktura ludności gminy według poszczególnych grup wiekowych

W latach	2020 liczba ludności	2021/liczba ludności	2022/liczba ludności
0-17 lat razem kobiety i mężczyźni	451	439	471

18-59 lat kobiety	691	684	660
18-64 mężczyźni	983	974	932
60 i więcej kobiety	482	480	486
65 i więcej mężczyźni	233	235	242

Źródło: USC Szudziałowo, ocena zasobów pomocy społecznej

Struktura wiekowa ludności gminy jest malejąca, przeważa ludność w wieku produkcyjnym.

3. SYTUACJA GOSPODARCZA

Szudziałowo jest gminą typowo rolniczą. Jej powierzchnia zajmuje obszar o wielkości 30164 ha. Według podziału Polski na strefy klimatyczne gmina Szudziałowo położona jest w obrębie strefy wschodniej.

Strefa klimatyczna

Temperatura obliczeniowa powietrza na zewnątrz budynków w °C

I	-16
II	-18
III	-20
IV	-22
V	-24

Źródło: PN-76/B-03420 *Wentylacja i klimatyzacja. Parametry obliczeniowe powietrza zewnętrznego*

Jest ona wyraźnie chłodniejsza od sąsiadującej z nią od zachodu dzielnicy środkowej. Podstawową formą własności są gospodarstwa rolne. Gmina stawia na rozwój turystyki. Szansą dla mniejszych gospodarstw rolnych, które nie zdołały przystosować się do nowej sytuacji gospodarczej jest rozwój agroturystyki. Rozwija się ona powoli, władze lokalne inwestują w rozwój infrastruktury, aby zachęcić turystów do odwiedzania gminy oraz przyciągnąć jednocześnie inwestorów zewnętrznych.

3.1 Działalność usługowa i gospodarcza

Siedzibą gminy jest miejscowość Szudziałowo. Pełni ona funkcję ośrodka obsługi lokalnej w zakresie: ochrony zdrowia, kultury oraz obsługi administracyjnej. Na jej terenie funkcjonują podstawowe obiekty usługowe takie jak: biblioteka, agencja pocztowa, bank spółdzielczy, ośrodek zdrowia, szkoła podstawowa.

Rolniczy charakter gminy powoduje, że na jej obszarze funkcjonuje niewiele podmiotów prowadzących działalność pozarolniczą. Formą prowadzonej działalności są najczęściej małe rodzinne lub jednoosobowe firmy zajmujące się działalnością handlową, usługową, produkcyjną. Według stanu na dzień 20 października 2023 roku w Centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej zarejestrowanych było 94 przedsiębiorców działających na terenie gminy Szudziałowo. Są to drobne podmioty, działające na zasadzie samozatrudnienia lub zatrudniające tylko kilku pracowników. Podmioty te prowadziły działalność w następujących branżach:

- murarstwo, usługi remontowo-budowlane, instalatorstwo elektryczne, usługi transportowe, handel artykułami spożywczymi i przemysłowymi, ubój zwierząt gospodarskich, usługi weterynaryjne, tartaki, mechanika samochodowa, produkcja wyrobów z drewna, fryzjerstwo, inseminacja zwierząt, działalność kulturalno - usługowa, agencja ubezpieczeniowa, usługi leśne, usługi i zaopatrzenie rolnictwa.

3.2 Rynek Pracy – poziom powiatu sokólskiego

Bezrobotni	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Bezrobotni ogółem	2928	2660	2449
Bezrobotni długotrwale ogółem	352	256	240
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	1977	1895	1684

Dane statystyczne - Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

4. ZDROWIE I OPIEKA ZDROWOTNA

W Gminie Szudziałowo funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który zapewnia świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcom gminy, oraz 1 gabinet stomatologiczny. Samorząd wspiera te działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Od kilku lat w Polsce obserwuje się wzrost zachorowań na wiele chorób tzw. cywilizacyjnych. Podobną tendencje obserwuje się na terenie Gminy Szudziałowo.

Liczba porad udzielanych przez lekarzy spada w poszczególnych latach. Dotyczy to wszystkich grup wiekowych. Liczba wizyt domowych ma tendencję wzrostową. Opieka specjalistyczna i leczenie zamknięte prowadzone jest dla mieszkańców gminy przez placówki Sokółce i Białymstoku.

5. EDUKACJA I KULTURA

Placówki oświatowe

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Szudziałowie z Filią w Babikach

Liczba dzieci uczęszczających do szkoły na terenie Gminy Szudziałowo w roku szkolnym 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022

Rok szkolny	Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Szudziałowie
2019/2020	153
2020/2021	147
2021/2022	151

Źródło: Szkoła Podstawowa w Szudziałowie, Szkoła Podstawowa w Babikach

Tab. 6 Kadra pedagogiczna - dane Szkoła Podstawowa w Szudziałowie

	ogółem	bez stopnia	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
Zatrudnieni w pełnym wymiarze	20	0	0	0	3	17
Zatrudnieni w niepełnym wymiarze zajęć	4	0	0	1	1	2
Zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć po 01.09.2023	18	0	0	0	3	15
Zatrudnieni w niepełnym wymiarze zajęć po 01.09.2023	5	1	0		2	2

Biblioteka - samorządowa instytucja kultury

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Szudziałowie działa w strukturach Gminnego Ośrodka Animacji Kultury i Rekreacji w Szudziałowie. Biblioteka zatrudnia 2 osoby

INFORMACJE OGÓLNE O GMINNEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ W SZUDZIAŁOWIE

Biblioteka nie tylko gromadzi, opracowuje i udostępnia księgozbiór. Zajmuje się także udzielaniem informacji z różnych dziedzin wiedzy w oparciu o księgozbiór podręczny. Biblioteka prowadzi także różnego rodzaju formy pracy z czytelnikiem, głównie dziecięcym, organizuje i współorganizuje wydarzenia. GBP w Szudziałowie wydaje gazetę lokalną „Głos Szudziałowo – 4 numery w roku .

Biblioteka organizuje:

- konkursy czytelnicze
- wystawki tematyczne
- wycieczki do biblioteki
- lekcje biblioteczne
- gminny konkurs fotograficzny „Sleeveface”- ubierz się w książkę
- gminny konkurs czytelniczy Bohaterowie naszych lektur
- gminny konkurs recytatorski „Kocham Cię Życie”
- ogólnopolska akcja Narodowego Czytania
- Noc Bibliotek
- Projekt „Mała książka – wielki człowiek”
- Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania
- Światowy Dzień Pluszowego Misia
- Święto Kota

Biblioteka posiada w swoich zbiorach:

- literaturę piękną dla dorosłych
- literaturę popularnonaukową
- literaturę dziecięcą
- księgozbiór podręczny
- księgozbiór regionalny + wycinki prasowe dotyczące gminy Szudziałowo
- literaturę dotyczącą unii europejskiej ,

- lektury szkolne
- wdania gazety lokalnej „Głos Szudziałowa”

Księgozbiór

rok	Liczba woluminów GPB Szudziałowo	Liczba woluminów FB Babiki	Liczba woluminów FB Wierzchlesie
2020	17071	5902	3356
2021	16998	5687	3367
2022	17054	5544	3070
rok	liczba zakupionych nowości GPB Szudziałowo	liczba zakupionych nowości FB Babiki	liczba zakupionych nowości FB Wierzchlesie
2020	303	72	14
2021	332	118	11
2022	555	253	52

Czytelnicy

rok	GPB Sz-łowo	FB Babiki	FB W-lesie	GPB Sz-łowo	FB Babiki	FB W-lesie	GPB Sz-łowo	FB Babiki	FB W-lesie
	liczba czytelników			dorośli			Dzieci do lat 15		
2020	282	105	41	98	29	19	167	72	16
2021	265	97	38	93	25	18	157	68	15
2022	268	87	38	100	23	18	164	60	12

Działalność sportowa organizowana jest na bazie obiektu Zespołu Szkół w Szudziałowie, którą stanowi hala sportowa o wymiarach 48 x 24m. Ponadto gmina posiada pełno wymiarowe boisko do piłki nożnej oraz boisko do gier małych –piłka ręczna , koszykówka. Baza ta, oprócz korzystania z niej przez młodzież szkolną, jest także systematycznie wykorzystywana przez klub sportowy „SUDOVIA”.

6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie Gminy Szudziałowo funkcjonuje posterunek policji oraz znajduje się siedziba Straży Granicznej. Ponadto nad bezpieczeństwem czuwają również Ochotnicze Straże Pożarne w Szudziałowie, Zubrzyca Małej, Usnarzu Górnym, Minkowcach i Wierzchlesiu. Straże dysponują sprzętem takim jak: samochody gaśnicze, lekkie samochody, pompy.

Ze statystyk policyjnych oraz uwag i sugestii mieszkańców gminy wynika, że najczęściej występujące zagrożenia to:

- brawurowa jazda młodych użytkowników dróg wszelkiego rodzaju pojazdami mechanicznymi,
- niewielka liczba kradzieży,
- wypalanie traw
- kierowanie pojazdami mechanicznymi i rowerami w stanie nietrzeźwości

Wśród problemów, które wiążą się z bezpieczeństwem, najczęściej zgłaszane to:

- brak monitoringu miejsc zagrożonych,
- brak oświetlenia ulicznego w porze wieczorowo – nocnej
- obecność bezpańskich psów na terenie gminy.

Posterunek Policji w Krynkach utrzymuje stały kontakt z pracownikami Urzędu Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami Gminy Szudziałowo. Współpraca ta ma na celu poprawę ogólnego stanu bezpieczeństwa, pomoc rodzinom dotkniętym patologiami, przemocą, alkoholizmem. W związku z tym Policja realizuje programy prewencyjne dotyczące zagadnień takich jak :

- bezpieczne wakacje – ferie
- bezpieczna droga do szkoły – domu
- nie bądźmy obojętni
- nie ufaj bezgranicznie

7. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE SZUDZIAŁOWO

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie utworzony został w 1990 roku. Realizuje zadania własne gminy zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy oraz zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Podlaskiego. Celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań wynikających z przepisów o pomocy społecznej, w tym szczególnie umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać

wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem oraz właścicielom gospodarstw rolnych o małej powierzchni i słabej klasie użytkowanych gruntów. Pomoc kierowana jest również do rodzin dotkniętych patologiami, osób nieporadnych życiowo, ludzi starych czy przewlekle chorych. Działalność Ośrodka ma za zadanie doprowadzić w miarę możliwości do osiągnięcia życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W Ośrodku wyodrębnia się następujące stanowiska pracy: kierownik, 3 pracowników socjalnych, księgowa i asystent rodziny.

GOPS w Szudziałowie realizuje swoje zadania na podstawie:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- przepisów dotyczących samorządu gminnego, finansów publicznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zamówień publicznych i systemu ubezpieczeń społecznych,
- przepisów wykonawczych do ustaw
- oraz statutu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków:

- budżetu gminy ,
- dotacji budżetu państwa ,
- fundusze mogą pochodzić również z: darowizn, spadków, zapisów osób fizycznych i prawnych.

Tab. 7 środki finansowe na pomoc społeczną (zsilki , składki zdrowotne) wg źródeł pochodzenia (w zł)-wydatki:

Rok	Zadania własne (kwota)	Zadania zlecone i dotacje (kwota)	Ogółem
2020	300891,74	318417,49	619309,23
2021	423420,61	290471,87	713892,48

2022	426808,31	325114,62	751922,93
-------------	-----------	-----------	-----------

Źródło: GOPS Szudziałowo sprawozdania

Powyżej przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, wydatki ogółem, gdzie zsumowano wartości budżetu gminnego wraz z kwotami na zadania zlecone. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, w rozbiciu na zadania własne i zadania zlecone należy zauważyć, że ogólnie nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin mają tendencje wzrostową.

W realizacji zadań pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie mając na względzie realizowanie integracji społecznej i jej polityki współdziała z:

- placówkami służby zdrowia – NZOZ w Szudziałowie
- Prokuraturą,
- Sądem Rodzinnym,
- organizacjami społecznymi,
- Parafiami,
- Policją,
- Strażą Graniczną
- Szkołami,
- Sołtysami,
- Radnymi,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Zespołem Interdyscyplinarnym
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.

Tab. 8 Rodzaje przyznanej pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	Rok 2020		Rok 2021		2022	
	Liczba a osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Zasiłek stały	13	75589,31	11	66 028,79	8	53872,52
Zasiłki okresowe	59	203 837,95	59	184 059,86	54	224604,97

Zasiłki celowe jednorazowe w tym: specjalne	14	5900	24	15000	18	6350
Posiłek w szkole i w domu	147	40150,73	124	42796,80	97	51797,65
Domy pomocy społecznej	9	258361,67	10	376564,47	9	380411

Źródło :Sprawozdania GOPS Szudziałowie

Dokonując analizy danych w tabeli należy stwierdzić, że kwota środków finansowych na pomoc społeczną i inne świadczenia według powyższej tabeli sukcesywnie wzrasta. Analizując liczbę osób korzystających z poszczególnych rodzajów pomocy można zauważyć, że najwięcej osób korzysta z zasiłków okresowych, celowych jednorazowych oraz celowych w formie posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Tab. 9 Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w szkole w latach 2020-2022

LP.	Rok	Liczba osób
1.	2020	100
2.	2021	72
3.	2022	81

Źródło: Sprawozdania GOPS w Szudziałowie

Bardzo ważną formą pomocy jest dożywianie dzieci w szkołach podstawowych. Z analizy wynika, liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania wykazuje tendencję malejącą.

Tab. 10 Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2020 – 2022 w zależności od przyczyny ubiegania się o takie świadczenia.

Przyczyny	Liczba rodzin 2020	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022
UBÓSTWO	73	71	61
BEZDOMNOŚĆ	4	4	1
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	25	23	21
BEZROBOCIE	50	48	50
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	24	22	17
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	24	27	21
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OP.WYCH.	5	2	2
PRZEMOC	1	0	0
ALKOHOLIZM	1	0	0

TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU PO OPUSZCZENIU ZK	1	0	1
ZDARZENIE LOSOWE	1	1	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA	0	0	0

Źródło: GOPS Szudziałowo

Z powyższych danych wynika że głównymi powodami przyznania pomocy są:

- ubóstwo
- bezrobocie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne i wielodzietne
- niepełnosprawność
- potrzeba ochrony macierzyństwa

Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy uwzględniane są tylko wtedy, gdy odpowiadają celom i możliwościom finansowym pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje z następujących powodów: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

1. Ubóstwo

Problem ubóstwa i przedstawianie tego zjawiska wydaje się szczególnie trudne, ponieważ w ustawie o pomocy społecznej nie uregulowano jednoznacznie, na jakiej podstawie określić to zjawisko w rodzinie. Stanowiska w tej sprawie są rozbieżne z uwagi na subiektywne odczucia dotyczące tego problemu przez klientów pomocy społecznej oraz pracowników socjalnych. Nie zawsze nie przekroczenie kryterium dochodowego rodziny wskazuje na jej ubóstwo. Jednak ze statystycznego punktu widzenia rozwiązanie takie było by najwłaściwsze, ponieważ określałoby ilość rodzin, których dochody nie przekraczają pewnego progu dochodowego określonego ustawą i byłyby to wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej oprócz rodzin korzystających ze specjalnych form udzielania wsparcia. Drugim rozwiązaniem może być kwalifikowanie zjawiska ubóstwa w rodzinach przez pracownika socjalnego, co było by innym sposobem określania go dla celów pomocy społecznej. Należy przy tym zauważyć, że pewne rodziny, będąc według pracownika w stanie ubóstwa, nie są w stanie faktu takiego potwierdzić, gdyż ich zdaniem radzą sobie i jest im tak dobrze. Z drugiej strony występują i takie rodziny, które nie wykazując własnych dochodów potwierdzają własny stan ubóstwa, w którym tak naprawdę nie istnieją.

2. Bezdomność

Bezdomność – to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Dla ludzi nią dotkniętych tragiczna jest wówczas, gdy się na nią godzą. Bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju społecznego, a także niebezpieczeństwo epidemiczne. Dla bezdomności charakterystyczna jest ogromna różnorodność przyczyn jej występowania między innymi to wzrost bezrobocia, bezdomność z własnego wyboru, alkoholizm i narkomania, zaburzenia psychiczne, eksmisja, przemoc w rodzinie, przestępczość i karalność.

W chwili obecnej zjawisko bezdomności w gminie nie występuje.

Na terenie Gminy Szudziałowo nie ma typowych placówek zapewniających noclegi dla bezdomnych. Osoby potrzebujące z terenu działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szudziałowie mogą korzystać ze Schroniska dla Bezdomnych w Białymstoku

3. Potrzeba ochrony macierzyństwa

Jednym z najbardziej niepokojących zjawisk demograficznych jest ujemny przyrost naturalny. Dlatego ochrona macierzyństwa oraz pomoc rodzinom wielodzietnym jest ważnym zadaniem państwa. Dlatego należy objąć te rodziny daleko idącą, stałą pomocą finansową (świadczenia rodzinne, urlopy macierzyńskie, zasiłki celowe, okresowe, 500+).

4. Bezrobocie

Bezrobocie jest przede wszystkim ogromnym problem ekonomiczno – społecznym. Ludzie bez pracy nie powiększają dochodu narodowego, a zabezpieczenia socjalne dla nich obciążają budżet. Bezrobocie jest również problemem moralnym, gdyż wyzwala w ludziach poczucie braku wartości i doprowadza ich do dobrowolnej izolacji w społeczeństwie.

5. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i rodzinach wielodzietnych

Zmiany ekonomiczne dokonujące się aktualnie w Polsce sprawiają, że wiele rodzin, szczególnie wielodzietnych ma trudności z dostosowaniem się do nowej rzeczywistości społecznej. Niejednokrotnie z powodu bezrobocia, rodziny te zaczynają funkcjonować nieprawidłowo. Pojawiające się kryzysy wystawiają na próbę systemu wartości, które tworzą rodzinę, a które są niezbędnymi czynnikami wpływającymi na polepszenie więzi międzyludzkich. Wiele rodzin na terenie Gminy Szudziałowo borykając się z codziennymi problemami bywa narażonych na różne dysfunkcje rodziny, nie radzą sobie z wypełnianiem roli rodziców, szczególnie w przypadkach, gdy

występują problemy niepełnosprawności, choroby psychicznej, uzależnień czy stosowania przemocy. Do tego zła sytuacja mieszkaniowa, bezrobocie i ubóstwo sprawiają, że rodzina staje się niewydolna w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Działając w tym obszarze problemów GOPS w Szudziałowie dąży do wspierania rodzin w wypełnianiu ich ról oraz stara się niwelować negatywne skutki wywołane kryzysami.

Najbliższym środowiskiem, w którym każdy z nas funkcjonuje, jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia zaspokojenie podstawowych potrzeb jej członków. W rodzinie wychowują się dzieci i od tego, jak są wychowywane zależy kształt przyszłych pokoleń. Aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować musi mieć zapewnione odpowiednie warunki, tzn. musi mieć mieszkanie, środki finansowe na zakup żywności, odzieży, a także dostęp do lecznictwa, szkolnictwa i innych zdobyczy cywilizacji. Zachwianie któregoś z tych elementów prowadzi do dysfunkcji. Niestety, nie są to rzadkie sytuacje. Sytuacja ekonomiczna w kraju, regionie, w gminie, wysokie bezrobocie, zachwiało bezpieczeństwem socjalnym rodziny. W niejednej rodzinie została zaburzona realizacja zadań i planów życiowych. Brak pracy powoduje nie tylko zubożenie, ale również prowadzi do takich patologii, jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków do życia nielegalnymi sposobami, przemoc, w tym względem współmałżonka i dzieci. Pojawia się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadząca w skrajnych przypadkach do izolowania dzieci od rodziny, poprzez umieszczanie ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Brak środków na edukację dzieci z kolei obniża ich możliwości w dorosłym życiu, utrudnia znalezienie pracy, a więc ubóstwo utrwała się i powiela w następnym pokoleniu.

O tym, że „złe się dzieje” w rodzinie, świadczą następujące sytuacje:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- przemoc domowa – Niebieska Karta,
- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Liczbowo przedstawiają to poniższe tabele

Tab. 13 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach korzystających z pomocy Społecznej

LP	Rok-stan na 31.XII.	Ilość rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Ilość osób w tych rodzinach
1	2020	5	22
2	2021	2	11
3	2022	2	9

Źródło: GOPS Szudziałowo

Ważnym zadaniem realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest dożywianie dzieci. Realizację tego zadania w latach 2020-2022 obrazuje tabela nr 14 i tabela nr 15.

Tab. 14 Dożywianie dzieci

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających z posiłku (pełny obiad)	100	72	81

Jak wynika z powyższych zestawień, liczba uczniów korzystających z pomocy w formie dożywiania spadła w porównaniu do roku 2020.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne są ważnym elementem polityki prorodzinnej państwa.

Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie.

Tab. 16 Wydatki na świadczenia rodzinne

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		kwota świadczeń	
		2021	2022	2021	2022
1	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków	3 345	2 910	385 865	338 493
2	Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	10	3	10 000	3 000
2	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	15	7	15 000	7 000
3	Świadczenia pielęgnacyjne	253	345	498 381	728 994
4	Zasiłek pielęgnacyjny	454	486	97 922	104 898
5	Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	0	6 200	0
6	Zasiłek dla opiekuna	12	3	7 440	1 360
7	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	314	309	103 793	104 330
8	Program 500+	4 409	1 795	2 195 998	893 514

Sprawozdawczość GOPS

Przegląd zasobów: instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny dla mieszkańców Gminy Szudziałowo

Gmina Szudziałowo nie dysponuje pełnym zapleczem instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny Placówkami, które swoim zasięgiem działania obejmują również mieszkańców Gminy Szudziałowo są :

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sokółce.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szudziałowie
4. Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich w Sokółce
5. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Szudziałowie
6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Szudziałowie
7. Posterunek Policji w Krynkach
8. Szkoły, pedagog szkolny
9. Poradnia Leczenia Uzależnień w Sokółce.

6. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Osoby przewlekle chore mają podobne problemy jak osoby niepełnosprawne. Borykają się z utrudnionym dostępem do specjalistycznej opieki medycznej, czy wysokimi kosztami leczenia. W obecnej chwili problemem stają się tzw. choroby cywilizacyjne, dotykające ludzi młodych i w średnim wieku.

7. Alkoholizm

Poważnym problemem jest alkoholizm. Nadmierne spożywanie alkoholu wywołuje zjawiska patologiczne w życiu społeczeństwa. Problem alkoholizmu najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych niepowodzeniami życiowymi i bezrobociem, w rodzinach o niskich dochodach, ubogich i wielodzietnych. Alkohol jest sprawcą bezdomności, przestępstw, konfliktów rodzinnych i przemocy. Przy Urzędzie Gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tab. 17 Osoby korzystające z pomocy z powodu alkoholizmu w latach 2014– 2016

Lata	Płeć		Ogółem
	kobiety	mężczyźni	
2020	1	0	1
2021	0	0	0
2022	0	0	0

Źródło: sprawozdawczość GOPS.

W ostatnich trzech latach pomoc rodzinie w której występował stwierdzony alkoholizm nastąpił w jednym przypadku w sześciuosobowej rodzinie . W ostatnich trzech latach nie udzielano pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Podsumowanie części diagnostycznej

Wnioski:

1. W Gminie Szudziałowo jest duża liczba osób żyjących w ubóstwie.
2. Spada liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
3. Systemowej pomocy wymagają: rodziny z dzieckiem, osoby starsze i osoby niepełnosprawne .

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Szudziałowo, korzystano z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Poza analizą danych pochodzących z własnych źródeł, czyli z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szudziałowie , wykorzystano także dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych instytucji. Dokonano analizy SWOT w oparciu o wybrane kwestie społeczne. Po zebraniu wszystkich danych, przeprowadzeniu analizy, można wskazać najważniejsze problemy, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego.

Z przeprowadzonej analizy należy zaprogramować działania, które wynikają z istniejących problemów społecznych. Są nimi:

- 1) zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym stwarza konieczność zapewnienia w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających tę grupę społeczną,
- 2) istnienie bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców, pogłębiając obszary ubóstwa,
- 3) słabości w funkcjonowaniu rodziny. Rodzina powinna zapewnić swoim członkom oparcie i pomoc. Może to zrobić tylko silna rodzina, w związku z czym wszelkie problemy opiekuńczo - wychowawcze osłabiające powyższe funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka.
- 4) dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży

IV. ANALIZA SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Szudziałowo ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony
- wewnętrzne negatywne – słabe strony
- zewnętrzne pozytywne – szanse
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pomoc dla rodzin z dziećmi ➤ Funkcjonujące oddziały przedszkolne ➤ Świetlica szkolna ➤ Dobra znajomość środowiska ➤ Nowoczesna szkoła, ➤ Kadra o wysokich kwalifikacjach ➤ Współpraca jednostek organizacyjnych gminy ➤ Współpraca ze służbami: policja, straż graniczna i stacją opieki Caritas, ➤ Wykorzystywanie środków zewnętrznych ➤ Aktywna praca na rzecz dzieci ➤ GOAKiR ➤ Gminny Zespół Interdyscyplinarny ➤ GKRPA ➤ Dobra baza sportowa ➤ Place zabaw ogólnodostępne ➤ Służba zdrowia ➤ Czyste lasy ➤ Wyżywienie w szkołach ➤ Bank ➤ Pomniki przyrody ➤ Gminna Biblioteka ➤ Spotkania integracyjne mieszkańców ➤ dostęp do Internetu ➤ Rozwój usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Infrastruktura drogowa ➤ Ograniczone środki finansowe ➤ Starzenie się społeczeństwa ➤ Słaby dostęp do usług medycznych ➤ Brak usług rehabilitacyjnych ➤ Brak apteki ➤ Uzależnienia i długa procedura kierowania na leczenie odwykowe ➤ Słabo rozwinięta działalność pozarolnicza ➤ Małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywanie problemów lokalnych, ➤ Mała liczba gospodarstw agroturystycznych ➤ Mała liczba instytucji pozarządowych ➤ Brak chęci zmiany swojej sytuacji życiowej przez mieszkańców

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Możliwość uzyskania unijnych środków finansowych ➤ Unijne szkolenia dla rolników ➤ dopłaty unijne ➤ Wzrost świadomości społecznej ➤ Szkolenia ➤ Współpraca instytucji ➤ Podnoszenie kwalifikacji ➤ Istnienie Ośrodka zdrowia ➤ Istnienie oddziałów przedszkolnych ➤ Szkoły ➤ GOAKiR ➤ Sudovia ➤ OPS ➤ Chór Szudziałowianie ➤ Koło Gospodyń Wiejskich w Wojnowcach „Wojowniczeki” ➤ Koło Gospodyń Wiejskich Szudziałowo ➤ Działalność profilaktyczna ➤ Straż graniczna Policja ➤ LZI, GKRPA ➤ Ośrodek Pomocy Społecznej ➤ Udział w konkursach ➤ Promocja zdrowia ➤ Rozwój usług społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powiększanie się dysfunkcji w rodzinach ➤ Uzależnienia ➤ Utrata zdrowia ➤ starzenie się społeczeństwa . ➤ Zwiększenie kosztów utrzymania ➤ Rozpady rodzin ➤ Wyjazd młodych za granicę ➤ Trudności z wychowaniem dzieci i młodzieży ➤ Rozluźnienie więzi rodzinnych

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Niewątpliwie mocną stroną gminy jest pomoc skierowana na rodzinę z dzieckiem, profilaktyka, dobrze wykształcona kadra, szkolenia często bezpłatne co przy ograniczonych możliwościach finansowych odgrywa dużą rolę. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii.

Słabe strony to ograniczone środki finansowe, brak chęci zmiany swojej sytuacji życiowej przez mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwiązywanie problemów lokalnych.

Szanse to możliwość pozyskiwania finansowych środków unijnych, unijne szkolenia dla rolników, wzrost świadomości społecznej, działalność profilaktyczna.

Zagrożenia to niż demograficzny, wzrost zjawisk negatywnych, utrata zdrowia, uzależnienia, zwiększenie kosztów utrzymania, rozpady rodzin.

Jak wspomniano na wstępie analizy, mamy zarówno ujemne jak i pozytywne czynniki , które można i należy wykorzystać w programie budowania strategii.

Jesteśmy krainą zielonych lasów i czystego powietrza. Możliwość wykorzystywania środków unijnych. Opieka nad dzieckiem i rodziną , oddziały przedszkolne, zajęcia w GOAKiR, profilaktyka, świetlice to wszystko służy wsparciu rodzin i poprawie ich sytuacji. Możliwości korzystania z kursów i szkoleń mają wpływ na podniesienie poziomu wykształcenia, kwalifikacji, świadomości, zwiększenie umiejętności radzenia sobie w życiu szczególnie przez młodych ludzi. Posiadanie obiektów użyteczności publicznej tj: szkół, biblioteki i wzajemna ich współpraca może być szansą rozbudzenia na szerszą skalę inicjatyw społecznych i promocji gminy.

Poziom integracji społecznej został oceniony przez uczestników warsztatów jako występowanie słabych więzi między mieszkańcami, nielicznych przejawów wzajemnej pomocy i wspólnych działań, z tendencją ukierunkowaną w stronę małego stopnia identyfikacji ze społecznością i jej sprawami oraz braku zaangażowania społecznego mieszkańców.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

V. KIERUNKI ROZWOJU GMINY SZUDZIAŁOWO

1. WIZJA

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.”

Na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz w wyniku prac warsztatowych określono Wizję rozwiązywania problemów społecznych. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Szudziałowo zapewnia wysoki poziom i jakość życia , wykorzystanie zasobów naturalnych integrację rodzin i społeczności lokalnej . Jest miejscem zdrowym , przyjaznym dla mieszkańców i turystów.

Strategia pozwala sprecyzować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych założeń.

2. CELE STRATEGICZNE

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele realizowane będą realizowane przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej . Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług

Z zebranych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych sformułowano 3 cele strategiczne.

Cel I . Rozwój Edukacji , Kultury i Aktywności Mieszkańców Gminy

Cel . II Efektywny System Wsparcia Osób i Rodzin w Gminie Szudziałowo

Cel III Zdrowa Społeczność Gminy z Dostępem Do Usług

Cel 1. Rozwój Edukacji , Kultury i Aktywności Mieszkańców Gminy

1. Kontynuowanie i rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. (zajęcia taneczne, sportowe, koła przedmiotowe)
2. Stworzenie i wdrożenie gminnej oferty skierowanej do młodzieży.

3. Prowadzenie działań animacyjnych , edukacyjnych i integracyjnych skierowanych do osób starszych , w tym rozwój zespołów, klubów , organizacja spotkań .
4. Wsparcie grup formalnych i organizacji pozarządowych w procesie kultywowania i przekazywania tradycji, obyczajów ludowych, kultywowaniu regionalnych tradycji i obrzędów.
5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadr edukacji, kultury, wzmocnienie kadry specjalistycznej i instruktorskiej .
6. Utrzymanie i rozszerzenie infrastruktury kultury i aktywności społecznej , stref do spędzania czasu wolnego.
7. Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej , kulturalnej , społecznej w tym wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania m.in. na wyposażenie sal lekcyjnych w pomoce dydaktyczne, doposażenie świetlic.
8. Zapewnienie kadry specjalistycznej w placówkach edukacyjnych i dostępności do ich usług dla dzieci , młodzieży i rodziców.
9. Budowa partnerstw na rzecz rozwoju kultury , edukacji i aktywności społecznej mieszkańców
10. Edukacja cyfrowa społeczności lokalnej
11. Promocja atrakcji turystycznych
12. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Cel 2. Efektywny System Wsparcia Osób i Rodzin w Gminie Szudziałowo

1. Monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym za pomocą oceny zasobów pomocy społecznej
2. Udzielanie wsparcia rodzinom z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi
  - monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej
  - prowadzenie poradnictwa i programów celowych , wsparcia specjalistycznego
  - realizacja programów stypendialnych
3. Rozszerzenie form wsparcia rodzin, w tym kontynuacja programu pomocy dla sprawców przemocy domowej
4. Realizacja konsultacji i poradnictwa w ramach pomocy psychologicznej
5. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy w tym : realizacja inwestycji w gminną infrastrukturę drogową, doposażenie i szkolenie OSP, edukacja w zakresie zagrożeń związanych z wypalaniem traw , sposobów docieplania domów, cyberprzestępczości.
6. Przygotowanie i wdrożenie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów , w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań agresywnych .

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pozyskiwania produktów żywnościowych . Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach oraz osób dorosłych
8. Tworzenie partnerstw i współpraca z organizacjami pozarządowymi z kościołem, instytucjami aktywnej integracji przeciwdziałającymi ubóstwu i innym problemom społecznym, w tym realizacja projektów współfinansowanych przez EFS .
9. Rozwój działań skierowanych na rzecz osób bezrobotnych w tym wykorzystanie aktywnej integracji , ekonomii społecznej i pracy socjalnej , przygotowanie i realizacja projektów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych , młodzieży i osób wykluczonych wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Sokółce
10. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny
11. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
12. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii
13. Szkolenia służące podnoszeniu kompetencji kadr pomocowych.

Cel 3. Zdrowa Społeczność Gminy z Dostępem Do Usług

1. Utrzymanie dostępu do usług podstawowej opieki medycznej.
2. Zwiększenie kadry świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym , samotnym , niepełnosprawnym
3. Rozwijanie systemu pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym w ich środowisku zamieszkania.
4. Rozwój usług zdrowotnych , aktywności sportowej mieszkańców z wykorzystaniem gminnych zasobów np. promocja właściwego stylu życia, odżywiania, higieny .
5. Systemowe i cykliczne badania profilaktyczne mieszkańców gminy.
6. Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa (w tym działania policji na rzecz propagowania wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa w handlu, kampanie informacyjne , programy prewencyjne).
7. Aktywizacja osób w podeszłym wieku do działań w zakresie skutecznej pomocy sąsiedzkiej.
8. Współpraca z powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnym i Powiatowym Urzędem Pracy w Sokółce :
  - likwidacja barier architektonicznych w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
  - aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

9. Rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród społeczności lokalnej.

10 Organizacja wydarzeń , spotkań wielopokoleniowych , imprez integracyjnych.

Po analizie proponowanych kierunków dokonano wyboru najważniejszych z nich do realizacji w latach 2024-2026. Zostały one wskazane w poniższym harmonogramie:

SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII – HARMONOGRAM I WSKAŹNIKI REALIZACJI

I Cel : Rozwój Edukacji , Kultury i Aktywności Mieszkańców Gminy				
Proponowane kierunki rozwoju i niezbędne działania	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	Wskaźniki realizacji
3. Zwiększenie liczby działań animacyjnych , edukacyjnych i integracyjnych skierowanych do osób starszych , w tym rozwój zespołów, klubów , organizacja spotkań	Urząd Gminy GOKAIR, Szkoła, Stowarzyszenia	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba działań w tym skierowanych do osób starszych
7. Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej , kulturalnej , społecznej w tym wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania m.in. na wyposażenie sal lekcyjnych w pomoce dydaktyczne, doposażenie świetlic.	Urząd Gminy Szkoła Podstawowa	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba zmodernizowanej infrastruktury .
12. Współpraca z Organizacjami Pozarządowymi	GOPS, Urząd Gminy GOAKIR Szkoła	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba organizacji z którymi podjęto współpracę
II Cel				

<i>Efektywny System Wsparcia Osób i Rodzin w Gminie Szudziałowo</i>				
1. Monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym za pomocą oceny zasobów pomocy społecznej	GOPS	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba sporządzonych sprawozdań z monitoringu
4. Realizacja konsultacji i poradnictwa w ramach pomocy psychologicznej	GOPS GKRPA	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba udzielonych porad
10. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	GOPS Urząd Gminy Szkoła Podstawowa w Szudziałowie GOPS	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Wg zrealizowanych celów programu
11. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej	Szkoła Podstawowa w Szudziałowie Urząd Gminy GOPS GKRPA Stowarzyszenia, ZI	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Wg zrealizowanych celów programu
12. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	GKRPA Urząd Gminy GOPS	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne	2024 -2033	Wg zrealizowanych celów programu

alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii		zewnątrzne		
13. Szkolenia służące podnoszeniu kompetencji kadr pomocowych.	GOPS	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba przeszkolonych pracowników
3 Cel Zdrowa Społeczność Gminy z Dostępem Do Usług				
2. Zwiększenie kadry świadczącej pomoc w domu pacjentom leżącym , samotnym , niepełnosprawnym	GOPS Urząd Gminy Nzoz w Szudziałowie	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba zatrudnionych osób świadczących pomoc w domu
3. Rozwijanie systemu pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym w ich środowisku zamieszkania.	GOPS Urząd Gminy	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba osób którym udzielono pomocy
10. Organizacja wydarzeń , spotkań wielopokoleniowych , imprez integracyjnych.	GOAKIR, Szkoła, Urząd Gminy	-budżet gminy, budżet instytucji, środki LGD, EFS inne zewnętrzne	2024 -2033	Liczba spotkań

4. PODSUMOWANIE.

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzanie w życie nowoczesnego modelu polityki społecznej gminy. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem Strategii są działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukacje, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz ochrony zdrowia i

integracji społeczeństwa. Poprzez cele, kierunki działań oraz propozycje zadań do realizacji, ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących.

Realizacja zadań zawartych w strategii rozwiązywania problemów społecznych wymagać będzie określonych nakładów finansowych.

Środki na ich realizację pochodzić będą z następujących źródeł:

- budżet gminy
- fundusze celowe
- budżet państwa
- fundusze strukturalne

W tym celu zostaną wykorzystane różne formy finansowania:

- dotacje celowe
- subwencje
- granty

W realizacji zadań określonych w strategii uczestniczyć będą jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i inne instytucje. Za koordynację wdrażania strategii odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szudziałowie.

Strategia pełni rolę dokumentu integrującego działania wszystkich podmiotów życia społecznego w Gminie Szudziałowo, a przede wszystkim pozwoli postrzegać gminę jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy schemat długofalowej wizji rozwiązywania problemów społecznych a osiągnięte cele będą w przyszłości promować naszą gminę.

Wdrażanie strategii pozwoli stawiać czoła szybko zmieniającej się rzeczywistości i jednocześnie uniknąć poważnych konsekwencji dla społeczności lokalnej na skutek eliminowania ryzyka i poczucia bezsilności wobec radykalnych zmian społeczno-gospodarczych. Pozwoli również na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich w drodze bardziej efektywnego gospodarowania budżetem i stymulowanie zmian zgodnych z programem rozwoju gminy. Strategia podlegać będzie stosownej modyfikacji, w zależności od potrzeb ujawnionych w dalszych latach realizacji dokumentu.

Monitoring

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą roczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu. Informacja z

monitoringu Strategii będzie przekazywana podczas sesji Rady Gminy przez koordynatora w ramach sprawozdań GOPS .

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szudziałowo na lata 2024-2033 ma charakter otwarty i elastyczny . Oznacza to , że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być zmieniane i dostosowane do sytuacji społecznej w gminie.

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Dokument określa i wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.